

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
NILS WAHL
της 22ας Ιανουαρίου 2015¹

Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13

**Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κατά
Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Υπόθεση C-540/13
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κατά**

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Προσφυγή ακυρώσεως — Νομική βάση — Αστυνομική και δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις — Εκτελεστικά μέτρα — Απουσία διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο — Συνέπειες εκ της ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Μεταβατικές διατάξεις — Άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 — Σκοπός — Έννομα αποτελέσματα»

1. Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας επήλθαν σημαντικές αλλαγές στο θεσμικό τοπίο των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο συνιστά το νομικό πλαίσιο για τη θέσπιση μέτρων σχετικά με τη συνεργασία στον τομέα της αστυνομίας και της ποινικής δικαιοσύνης στην επικράτεια της Ένωσης (πρώην τίτλος VI της Συνθήκης ΕΕ) (επίσης, στο εξής: τρίτος πυλώνας). Τον τρίτο πυλώνα χαρακτήριζε, παραδοσιακά, η διακυβερνητική διαδικασία λήψεως αποφάσεων, ενώ το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ασκούσε μόνο δευτερεύοντα ρόλο. Με την υπογραφή όμως της Συνθήκης της Λισσαβώνας, ο τρίτος πυλώνας ενσωματώθηκε στο υπερεθνικό πλαίσιο της Ένωσης και, ως εκ τούτου, οι εφαρμοστέες διαδικασίες λήψεως αποφάσεων ευθυγραμμίστηκαν με τις ισχύουσες στους υπόλοιπους πολιτικούς τομείς της Ένωσης. Με την επέκταση στον συγκεκριμένο χώρο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (πρώην «διαδικασία συναποφάσεως») έχει ενισχυθεί γενικώς η θέση του Κοινοβουλίου ως συννομοθέτη, καθώς απέκτησε στον τομέα αυτό όμοιες αρμοδιότητες με εκείνες του Συμβουλίου.

2. Οι υπό κρίση προσφυγές ακυρώσεως που άσκησε το Κοινοβούλιο αποδεικνύουν τον περίπλοκο χαρακτήρα της προμνησθείσας διαδικασίας μετεξελίξεως. Ειδικότερα, οι υπό κρίση υποθέσεις αφορούν την ορθή ερμηνεία του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36² περί των μεταβατικών διατάξεων, που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη διάταξη, τα έννομα αποτελέσματα των μέτρων που υιοθετήθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας διατηρούνται έως ότου καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν οι πράξεις με τις οποίες αυτά θεσπίστηκαν. Με γνώμονα την ερμηνεία της διατάξεως αυτής, το Δικαστήριο έχει την ευκαιρία, στηριζόμενο στις πράξεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, να καθορίσει τις παραμέτρους βάσει των οποίων αξιολογείται η νομιμότητα των μέτρων που θεσπίζει το Συμβούλιο μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Το άρθρο 9 περιλαμβάνεται στον τίτλο VII του πρωτοκόλλου αυτού, ο οποίος αφορά τις πράξεις που εκδίδονται βάσει των τίτλων V και VI της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας.

I – Το νομικό πλαίσιο

A — Πρωτόκολλο αριθ. 36

3. Το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 προβλέπει:

«Τα έννομα αποτελέσματα των πράξεων των θεσμικών οργάνων, των λοιπών οργάνων, και των οργανισμών της Ένωσης που εκδίδονται βάσει της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας διατηρούνται έως ότου οι πράξεις αυτές καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν κατ' εφαρμογή των Συνθηκών. Το αυτό ισχύει και για τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ κρατών μελών βάσει της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση.»

B — Κρίσιμες αποφάσεις

1. Η απόφαση του 2005³

4. Η απόφαση του 2005 εκδόθηκε βάσει της Συνθήκης ΕΕ όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, και, ειδικότερα, βάσει των άρθρων 29, 31, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ. Με άλλα λόγια, η απόφαση εκδόθηκε βάσει του τρίτου πυλώνα και αφορά τον τομέα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

5. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της αποφάσεως του 2005, η συγκεκριμένη απόφαση θεσπίζει μηχανισμό ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών για νέες ψυχοτρόπους ουσίες. Θεσπίζει ακόμη μηχανισμό αξιολογήσεως των κινδύνων που ενέχουν οι συγκεκριμένες ουσίες προκειμένου να καθοριστούν τα αναγκαία μέτρα ελέγχου. Γενικότερα, η απόφαση του 2005 θεσπίζει μηχανισμό προοριζόμενο να διασφαλίσει ταχεία και συντονισμένη αντίδραση των κρατών μελών στις νέες ψυχοτρόπους ουσίες οι οποίες θεωρείται ότι αποτελούν κίνδυνο (για τη δημόσια υγεία και όχι μόνο).

6. Το άρθρο 8 της αποφάσεως του 2005 θεσπίζει τη διαδικασία εφαρμογής σε συγκεκριμένες ψυχοτρόπους ουσίες των ήδη ισχυόντων στα κράτη μέλη μέτρων ελέγχου ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών. Σύμφωνα με το άρθρο 8, παράγραφος 3, το Συμβούλιο αποφασίζει περί της εφαρμογής μέτρων ελέγχου σε νέα ψυχοτρόπο ουσία με ειδική πλειοψηφία, βάσει του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ.

7. Σύμφωνα με το άρθρο 9 της αποφάσεως του 2005, άπαξ και το Συμβούλιο έχει αποφασίσει την υπαγωγή νέας ψυχοτρόπου ουσίας σε μέτρα ελέγχου, εναπόκειται στα κράτη μέλη να λάβουν τα απαραίτητα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι όσον αφορά τις νέες ουσίες ισχύουν μέτρα ελέγχου και ποινικές κυρώσεις.

8. Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13 οι προσφυγές βάλλουν κατά αποφάσεων⁴ που έχει εκδώσει το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005.

3 — Απόφαση 2005/387/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 10ης Μαΐου 2005, σχετικά με την ανταλλαγή πληροφοριών, την αξιολόγηση κινδύνων και τον έλεγχο νέων ψυχοτρόπων ουσιών (ΕΕ L 127, σ. 32).

4 — Απόφαση 2013/129/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2013, για την υπαγωγή της ουσίας 4-μεθυλαμφεταμίνης σε μέτρα ελέγχου (ΕΕ L 72, σ. 11) (στο εξής: πρώτη εκτελεστική απόφαση), και εκτελεστική απόφαση 2013/496/ΕΕ του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 2013, σχετικά με την υπαγωγή του 5-(2-αμινοπροπυλ)ινδολίου σε μέτρα ελέγχου (ΕΕ L 272, σ. 44) (στο εξής: δεύτερη εκτελεστική απόφαση) (ή, από κοινού, στο εξής: προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις).

2. Η πρώτη εκτελεστική απόφαση

9. Η πρώτη εκτελεστική απόφαση αφορά την ουσία 4-μεθυλαμφεταμίνη, η οποία είναι συνθετικό παράγωγο δακτυλιακής μεθυλίωσης της αμφεταμίνης. Η συγκεκριμένη απόφαση, σύμφωνα με το προοίμιό της, εκδόθηκε βάσει της Συνθήκης ΛΕΕ και του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005.

3. Η δεύτερη εκτελεστική απόφαση

10. Η δεύτερη εκτελεστική απόφαση αφορά ένα συνθετικό παράγωγο του ινδολίου, το οποίο είναι αδιαμφισβήτητο ότι έχει παραισθησιογόνα αποτελέσματα. Όπως ακριβώς συμβαίνει και στην περίπτωση της πρώτης εκτελεστικής αποφάσεως, η δεύτερη εκτελεστική απόφαση εκδόθηκε, σύμφωνα με το προοίμιό της, βάσει της Συνθήκης ΛΕΕ και του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005.

4. Η απόφαση VIS⁵

11. Η απόφαση VIS⁶ εκδόθηκε βάσει της Συνθήκης ΕΕ όπως ίσχυε πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας και, ειδικότερα, βάσει των άρθρων 30, παράγραφος 1, στοιχείο β', και 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ. Όπως συνέβη και στην περίπτωση της αποφάσεως του 2005, η απόφαση VIS εκδόθηκε, ως εκ τούτου, βάσει του τρίτου πυλώνα και αφορά τον τομέα αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

12. Το VIS είναι σύστημα για την ανταλλαγή στοιχείων σχετικών με τις θεωρήσεις μεταξύ κρατών μελών. Ένας από τους ρητώς διακηρυττόμενους στόχους του συστήματος είναι η ενίσχυση της εσωτερικής ασφάλειας και η καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Για να διασφαλίσει την επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου, το Συμβούλιο έκρινε αναγκαίο να επιτρέψει την πρόσβαση στα διαθέσιμα δεδομένα του VIS στις εντεταλμένες αρχές των κρατών μελών που είναι αρμόδιες για την εσωτερική ασφάλεια καθώς επίσης και στην Ευρωπόλ. Προς τούτο, η απόφαση VIS εκδόθηκε για να συμπληρώσει τον κανονισμό VIS⁷.

13. Δεδομένων των δυσκολιών που ενείχε το εγχείρημα δημιουργίας συστήματος για την πρόσβαση στα δεδομένα του VIS, αποφασίστηκε ότι η απόφαση VIS επρόκειτο να παραγάγει αποτελέσματα σε μεταγενέστερη ημερομηνία, την οποία θα καθόριζε το Συμβούλιο. Το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS ορίζει ως εκ τούτου ότι η απόφαση αυτή πρόκειται να παραγάγει αποτελέσματα από την ημερομηνία που θα καθοριστεί από το Συμβούλιο, μόλις η Επιτροπή ενημερώσει το Συμβούλιο ότι ο κανονισμός VIS έχει τεθεί σε ισχύ και εφαρμόζεται πλήρως.

5 — Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS). Το VIS δημιουργήθηκε με την απόφαση 2004/512/ΕΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2004, για τη δημιουργία του Συστήματος Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) (ΕΕ L 213, σ. 5).

6 — Απόφαση 2008/633/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2008, σχετικά με την πρόσβαση στο Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) των εντεταλμένων αρχών των κρατών μελών καθώς και της Ευρωπόλ, προς αναζήτηση δεδομένων για την πρόληψη, εξακρίβωση και διερεύνηση τρομοκρατικών πράξεων και άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων (ΕΕ L 218, σ. 129).

7 — Κανονισμός (ΕΚ) 767/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2008, για το Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) και την ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ κρατών μελών για τις θεωρήσεις μικρής διάρκειας (κανονισμός VIS) (ΕΕ L 218, σ. 60).

5. Η απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας

14. Η προσφυγή στην υπόθεση C-540/13 βάλλει κατά της αποφάσεως⁸ που εξέδωσε το Συμβούλιο προκειμένου να καθορίσει την ημερομηνία εφαρμογής της αποφάσεως VIS.

15. Το Συμβούλιο, μόλις ενημερώθηκε από την Επιτροπή ότι ο κανονισμός VIS εφαρμοζόταν πλήρως, εξέδωσε την απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας βάσει της Συνθήκης ΛΕΕ και του άρθρου 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS. Σύμφωνα με το άρθρο 1 της αποφάσεως για τον καθορισμό της ημερομηνίας, η απόφαση VIS επρόκειτο να παραγάγει αποτελέσματα από την 1η Σεπτεμβρίου 2013.

II – Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

16. Με τις από 8 Οκτωβρίου 2013 και 28 Απριλίου 2014 διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου, επιτράπηκε στη Δημοκρατία της Αυστρίας να παρέμβει υπέρ του Συμβουλίου στις υποθέσεις C-317/13 και C-679/13. Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 27ης Μαρτίου 2014, οι δύο υποθέσεις ενώθηκαν προς διευκόλυνση της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

A — Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13

17. Με τις προσφυγές του, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

- να ακυρώσει τις προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις·
- να διατηρηθούν τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων αποφάσεων μέχρι ότου αυτές αντικατασταθούν από νέες νομίμως εκδοθείσες πράξεις· και
- να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

18. Το Συμβούλιο —υποστηριζόμενο από τη Δημοκρατία της Αυστρίας— ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει τις προσφυγές·
- να απορρίψει ως απαράδεκτη ή, τουλάχιστον, ως αβάσιμη την ένσταση ελλείψεως νομιμότητας⁹ όσον αφορά την απόφαση του 2005·
- να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα· και
- επικουρικώς, σε περίπτωση που το Δικαστήριο ακυρώσει τις προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις, να διατηρηθούν τα αποτελέσματα των συγκεκριμένων αποφάσεων μέχρις ότου αυτές αντικατασταθούν από νέες νομίμως εκδοθείσες πράξεις.

8 — Απόφαση 2013/392/ΕΕ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2013, για τον καθορισμό της ημερομηνίας έναρξης παραγωγής αποτελεσμάτων της απόφασης 2008/633/ΔΕΥ σχετικά με την πρόσβαση στο Σύστημα Πληροφοριών για τις Θεωρήσεις (VIS) των εντεταλμένων αρχών των κρατών μελών καθώς και της Ευρωπόλ, προς αναζήτηση δεδομένων για την πρόληψη, εξακρίβωση και διερεύνηση τρομοκρατικών πράξεων και άλλων σοβαρών αξιόποινων πράξεων (ΕΕ L 198, σ. 45), (στο εξής: απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας).

9 — Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει επικουρικώς ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 συνιστά ανίσχυρη παράγωγη νομική βάση. Με τους αμυντικούς ισχυρισμούς του το Συμβούλιο ερμηνεύει το επιχείρημα αυτό του Κοινοβουλίου ως ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά την έννοια του άρθρου 277 ΣΛΕΕ. Μολονότι δεν διατυπώνεται ρητώς σχετικό αίτημα στην υπόθεση C-540/13, εντούτοις ανάλογο επιχείρημα αντλούμενο από την απόφαση VIS διατυπώνεται στο κυρίως κείμενο των παρατηρήσεων που υπέβαλε το Συμβούλιο στη συγκεκριμένη υπόθεση.

B — Υπόθεση C-540/13

19. Με την προσφυγή του, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

- να ακυρώσει την απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας·
- να διατηρηθούν τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης απόφασεως, μέχρις ότου αυτή αντικατασταθεί από άλλη νομίμως εκδοθείσα πράξη· και
- να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα.

20. Το Συμβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει ως απαράδεκτη ή, τουλάχιστον, ως αβάσιμη την προσφυγή·
- να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα· και
- επικουρικός, σε περίπτωση που το Δικαστήριο ακυρώσει την απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας, να διατηρηθούν τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης απόφασεως μέχρις ότου αυτή αντικατασταθεί από νέα νομίμως εκδοθείσα πράξη.

Γ — Συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13, και υπόθεση C-540/13

21. Κατά την κοινή επ' ακροατηρίου συζήτηση που πραγματοποιήθηκε στις 5 Νοεμβρίου 2014, τόσο το Κοινοβούλιο όσο και το Συμβούλιο υπέβαλαν προφορικές παρατηρήσεις και για τις τρεις υπό κρίση υποθέσεις.

III – Ανάλυση

A — Προκαταρκτικά ζητήματα

1. Τα κυριότερα επιχειρήματα των διαδίκων

22. Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13, αφενός, το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη νομιμότητα των προσβαλλομένων εκτελεστικών αποφάσεων, ισχυριζόμενο ότι το Συμβούλιο και στις δύο περιπτώσεις στήριξε τις αποφάσεις του σε εσφαλμένη νομική βάση. Η υπόθεση C-540/13, αφετέρου, αφορά απόφαση του Συμβουλίου, με την οποία το Συμβούλιο, ενεργώντας σύμφωνα με το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS, καθορίζει την ημερομηνία παραγωγής αποτελεσμάτων της τελευταίας αυτής αποφάσεως. Στην περίπτωση αυτή, ομοίως, το Κοινοβούλιο θέτει εν αμφιβόλω τη νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, προβάλλοντας εκ νέου τον φερόμενο ως εσφαλμένο χαρακτήρα της νομικής βάσεως της αποφάσεως αυτής.

23. Παρά τις πρόδηλες διαφορές, οι τρεις κρινόμενες υποθέσεις συνδέονται στενά μεταξύ τους. Υπέρ της απόψεως αυτής δεν συνηγορεί μόνον το στοιχείο ότι, και στις τρεις περιπτώσεις, η εκάστοτε προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε βάσει του πρώην τρίτου πυλώνα. Αλλά και το γεγονός ότι, σε όλες τις υποθέσεις, οι διάδικοι έχουν προβάλει πανομοιότυπα σχεδόν επιχειρήματα.

24. Στο σημείο αυτό, οφείλω να επισημάνω ότι ιδίως οι γραπτές παρατηρήσεις του Κοινοβουλίου πάσχουν από έλλειψη σαφήνειας και ακρίβειας. Εντούτοις, από τις γραπτές παρατηρήσεις και τα επιχειρήματα που αναπτύχθηκαν επ' ακροατηρίου συνάγεται ότι το Κοινοβούλιο προβάλλει, κατ' ουσίαν, δύο λόγους προς στήριξη των προσφυγών του. Πρώτον, το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι το

Συμβούλιο στηρίξε τόσο τις εκτελεστικές αποφάσεις όσο και την απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας σε εσφαλμένη νομική βάση. Κατά το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο προσέφυγε σε καταργηθείσα νομική βάση, ή, άλλως, σε ανίσχυρη παράγωγη νομική βάση. Δεύτερον, με τον τρόπο αυτό, το Συμβούλιο ακολούθησε μη προβλεπόμενη από τη Συνθήκη ΛΕΕ¹⁰ διαδικασία λήψεως αποφάσεων.

25. Συναφώς, το Κοινοβούλιο διατείνεται πως, μολονότι οι αποφάσεις 2013/129, 2013/496 και 2013/392 (από κοινού, στο εξής: προσβαλλόμενες αποφάσεις) χρησιμοποιούν ως νομική βάση αφενός σε γενικό επίπεδο τη Συνθήκη ΛΕΕ και αφετέρου σε ειδικό επίπεδο οι μεν πρώτες δύο το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και η δε τρίτη το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS, εντούτοις όλες οι προσβαλλόμενες αποφάσεις στηρίζονται στην πραγματικότητα στο άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ¹¹. Λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ καταργήθηκε με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις στηρίζονται συνεπώς, κατά το Κοινοβούλιο, σε ανίσχυρη νομική βάση. Ειδικότερα, το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται ότι ούτε το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 ούτε το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS μπορούν να γίνουν δεκτά ως νομική βάση για κάποια από τις προσβαλλόμενες αποφάσεις.

26. Κατά το Κοινοβούλιο, λογικό επακόλουθο της καταργήσεως του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ είναι ότι δεν μπορούν στο εξής να τύχουν εφαρμογής μέτρα παράγωγου δικαίου τα οποία, δυνάμει της εν λόγω διατάξεως, προβλέπουν τη θέσπιση εκτελεστικών αποφάσεων. Το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, κατά την άποψη του Κοινοβουλίου, δεν αναιρεί την ανάλυση αυτή. Αφής στιγμής η συγκεκριμένη μεταβατική διάταξη συνιστά εξαίρεση από τους γενικούς κανόνες που προβλέπονται στη Συνθήκη ΛΕΕ, πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς.

27. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Αυστριακή Κυβέρνηση στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13, εκθέτει τη διαφωνία του επί του σημείου αυτού. Υποστηρίζει ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις θα μπορούσαν νομίμως να στηριχθούν, κατά περίπτωση, στο άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 ή στο άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS, ερμηνευόμενα υπό το πρίσμα του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36.

28. Εξάλλου, κατά την περάτωση της έγγραφης διαδικασίας, επικράτησε μεγάλη σύγχυση ως προς το κατά πόσον το Κοινοβούλιο είχε προβάλει, επικουρικώς, ένσταση ελλείψεως νομιμότητας όσον αφορά, ειδικότερα, το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS. Η σύγχυση αυτή τροφοδοτήθηκε από την ενδελεχή ανάλυση τόσο του παραδεκτού όσο και του ουσία βάσιμου της συγκεκριμένης ενστάσεως στην οποία προέβησαν οι διάδικοι με τις γραπτές παρατηρήσεις τους¹². Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ωστόσο, το Κοινοβούλιο αποσαφήνισε το ζήτημα υποστηρίζοντας ότι δεν αμφισβήτησε αυτή καθαυτή τη νομιμότητα των βασικών αποφάσεων (ή μέρους αυτών). Τουναντίον, υποστήριξε απλώς ότι, συνεπεία της καταργήσεως του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ και του άρθρου 39 ΕΕ, το άρθρο 8,

10 — Παρά το γεγονός ότι οι λόγοι προσφυγών που προβλήθηκαν και στις τρεις υποθέσεις είναι παρόμοιοι, οι λόγοι αυτοί παρουσιάστηκαν με αντίστροφη σειρά στις υποθέσεις C-679/13 και C-540/13, σε σύγκριση με την υπόθεση C-317/13. Το Κοινοβούλιο αμφισβητεί τη διαδικασία που ακολουθήθηκε, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους πριν από την έναρξη ισχύος της Συμβάσεως της Λισσαβώνας κανόνες, θα έπρεπε, σύμφωνα με το άρθρο 39 ΕΕ, να προηγηθούν διαβουλεύσεις με το Κοινοβούλιο αφής στιγμής το Συμβούλιο επρόκειτο να εκδώσει αποφάσεις στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα.

11 — Σύμφωνα με το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ, το Συμβούλιο κατέστη αρμόδιο να λαμβάνει με ειδική πλειοψηφία τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή σε επίπεδο Ένωσης των αποφάσεων που ήταν σύμφωνες με τους στόχους του τίτλου VI της Συνθήκης ΕΕ, αποκλεισμένης οποιασδήποτε προσεγγίσεως των νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων των κρατών μελών, και εκδόθηκαν δυνάμει του άρθρου αυτού.

12 — Η σύγχυση αυτή, στην πραγματικότητα, απορρέει από τους αμυντικούς ισχυρισμούς του Συμβουλίου στην υπόθεση C-317/13. Το Συμβούλιο εξέλαβε τα επιχειρήματα που προέβαλε το Κοινοβούλιο στην προσφυγή του αναφορικά με τις συγκεκριμένες διατάξεις ως ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά την έννοια του άρθρου 277 ΣΛΕΕ. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο ούτε καν προσπάθησε να διευκρινίσει το ζήτημα στο υπόμνημα απαντήσεως ή στις γραπτές παρατηρήσεις που υπέβαλε στις άλλες δύο υποθέσεις. Τουναντίον, το Κοινοβούλιο ενίσχυσε έτι περαιτέρω την παρανόηση αυτή, υποβάλλοντας στο Δικαστήριο μακροσκελείς εξηγήσεις όσον αφορά, ειδικότερα, τους λόγους για τους οποίους το Κοινοβούλιο νομιμοποιείτο ενεργητικώς να αμφισβητήσει τη νομιμότητα της αποφάσεως του 2005 και της αποφάσεως VIS (από κοινού, στο εξής, βασικές αποφάσεις).

παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS δεν μπορούσαν πλέον να χρησιμοποιηθούν προκειμένου να εκδοθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις: κατά την άποψή του, η προς τούτο επίκληση των συγκεκριμένων διατάξεων ισοδυναμούσε με χρήση ανίσχυρης παράγωγης νομικής βάσεως την οποία δεν προέβλεπε η Συνθήκη ΛΕΕ.

2. Τα εγείρομενα στις παρούσες υποθέσεις κύρια ζητήματα

29. Στις υπό εξέταση υποθέσεις, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί ζητημάτων αδιαμφισβήτητης συνταγματικής σημασίας. Τα ζητήματα αυτά άπτονται του θεσμικού συστήματος της Ένωσης και της αρχής της θεσμικής ισορροπίας η οποία αποτελεί έναν από τους ακρογωνιαίους λίθους του συνταγματικού οικοδομήματος της Ένωσης¹³. Ειδικότερα, οι υπό κρίση υποθέσεις εγείρουν ένα καινοφανές θεσμικό ζήτημα το οποίο οφείλεται στις συμφυείς δυσχέρειες που παρουσιάζει η προσαρμογή στη Συνθήκη της Λισσαβώνας του παλαιού διακυβερνητικού τρίτου πυλώνα σχετικά με την ποινική δικαιοσύνη και την αστυνομική συνεργασία.

30. Σε αντίθεση με το κεκτημένο του Σένγκεν, το οποίο ενσωματώθηκε στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς εφαρμογή οποιωνδήποτε ειδικότερων μεταβατικών μέτρων¹⁴, η προσαρμογή, μια δεκαετία αργότερα, στη Συνθήκη της Λισσαβώνας του τρίτου πυλώνα σχεδιάστηκε να γίνει πιο σταδιακά. Τούτο προκύπτει σαφώς από το γεγονός ότι η Συνθήκη ΛΕΕ περιέχει πλέον ειδικούς μεταβατικούς κανόνες σχετικά με πράξεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα. Το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 θεσπίζει έναν από τους κανόνες αυτούς.

31. Το κλειδί για την επίλυση των ζητημάτων που τίθενται εν προκειμένω βρίσκεται στον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36. Πράγματι, η ευδοκίμηση ή απόρριψη των προσφυγών που άσκησε το Κοινοβούλιο εξαρτάται από την ερμηνεία της συγκεκριμένης διατάξεως. Το Κοινοβούλιο διατείνεται κατ' ουσίαν ότι χωρίς το έρεισμα του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ, το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS δεν μπορούν να χρησιμεύουν ως νομικές βάσεις για τις προσβαλλόμενες αποφάσεις. Κατά την άποψή του, έπρεπε να τύχει εφαρμογής το γενικό πλαίσιο της ΣΛΕΕ, και ως εκ τούτου υφίσταντο δύο μόνον δυνατές εναλλακτικές λύσεις προκειμένου να εκδοθούν νομίμως οι εν λόγω αποφάσεις.

32. Σύμφωνα με την πρώτη επιλογή, σε περίπτωση που οι προσβαλλόμενες αποφάσεις θεωρούνταν ότι αφορούν κάποιο ουσιώδες στοιχείο του ρυθμιζόμενου τομέα, έπρεπε να έχουν εκδοθεί κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, και δη σύμφωνα με το άρθρο 83, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ οι προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις και σύμφωνα με τα άρθρα 87 και 88 ΣΛΕΕ η απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας. Σύμφωνα με τη δεύτερη επιλογή, σε περίπτωση που οι προσβαλλόμενες αποφάσεις θεωρούνταν ότι αφορούν μη ουσιώδη στοιχεία, οι βασικές αποφάσεις έπρεπε να έχουν τροποποιηθεί (σύμφωνα με τις διαδικασίες που θεσπίζονται με τις προμνησθείσες ανωτέρω διατάξεις της Συνθήκης

13 — Για επισκόπηση της εξέλιξης της συνταγματικής περιωπής αρχής της θεσμικής ισορροπίας στο νομικό σύστημα της Ένωσης, βλ. Jacqué, J.-P., «The Principle of Institutional Balance», τεύχος 41 (2004) *Common Market Law Review*, σ. 383 έως 391. Βλ., επίσης, Curtin, D., «EU Constitution as Architecture — Separation of Powers in the Twenty-First Century», σε Reestman, J.-H., Schrauwen, A., van Montfrans, M., και Jans, J., *De Regels en het spel — Opstellen over recht, filosofie, literatuur en geschiedenis aangeboden aan Tom Eijsbouts*, TMC Asser Press, Χάγη: 2011, σ. 123 έως 133, ιδίως 126 επ. Για μια πρωτόλεια νομολογιακή επεξεργασία της εν λόγω αρχής από τη νομολογία, βλ. απόφαση Meroni κατά High Authority (9/56, EU:C:1958:7).

14 — Αυτό έγινε κατόπιν της υπογραφής της Συνθήκης του Άμστερνταμ, την 1η Μαΐου 1999. Στο πλαίσιο αυτό, το Συμβούλιο όφειλε να συντάξει κατάλογο των στοιχείων των μέτρων Σένγκεν που συνιστούν το κεκτημένο, καθορίζοντας τις αντίστοιχες νομικές βάσεις για καθένα από τα στοιχεία αυτά στις Συνθήκες (Συνθήκη ΕΚ ή Συνθήκη ΕΕ). Τούτο έγινε με την απόφαση 1999/435/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1999, για τον ορισμό του κεκτημένου του Σένγκεν, προκειμένου να προσδιοριστεί, δυνάμει των οικείων διατάξεων της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η νομική βάση για κάθε μία από τις διατάξεις ή αποφάσεις που συνιστούν το κεκτημένο του Σένγκεν (ΕΕ L 176, σ. 1) και την απόφαση 1999/436/ΕΚ του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1999, για τον καθορισμό, δυνάμει των οικείων διατάξεων της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, της νομικής βάσης για κάθε διάταξη ή απόφαση που συνιστά το κεκτημένο του Σένγκεν (ΕΕ L 176, σ. 17).

ΛΕΕ) για να καθορισθεί εάν θα έπρεπε να είχε γίνει επίκληση, ενδεχομένως, μιας κατ' εξουσιοδότηση ή εκτελεστικής πράξεως όσον αφορά την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 290 και 291 ΣΛΕΕ¹⁵. Ανεξαρτήτως του αν υιοθετούνταν η πρώτη ή η δεύτερη εναλλακτική λύση, το Κοινοβούλιο θα είχε ενεργήσει ως συννομοθέτης.

33. Το Συμβούλιο, αντιθέτως, προβάλλει ότι είναι αρμόδιο, λόγω ακριβώς του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, να συνεχίζει να εκδίδει (εκτελεστικά) μέτρα επί τη βάσει πράξεων για τις οποίες το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 πρέπει να τύχει εφαρμογής· τούτο δε έως ότου οι εν λόγω πράξεις καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν.

34. Στο σημείο αυτό επιβάλλεται μια σημαντική διευκρίνιση. Από τους ισχυρισμούς του Κοινοβουλίου συνάγεται σιωπηρώς ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις ενδεχομένως δεν αποτελούν στην πραγματικότητα εκτελεστικά μέτρα, καθόσον θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι ρυθμίζουν ουσιώδη στοιχεία του οικείου πεδίου. Για τους λόγους που εκτίθενται στα σημεία 52 έως 55 κατωτέρω, δεν συμμερίζομαι την άποψη αυτή¹⁶.

35. Εν πάση περιπτώσει, η διάκριση, την οποία επιχειρεί η νομολογία του Δικαστηρίου, μεταξύ ουσιωδών και μη ουσιωδών στοιχείων¹⁷ δεν είναι, με οιονδήποτε τρόπο, κρίσιμη όσον αφορά τις υπό εξέταση υποθέσεις. Και τούτο διότι, βάσει της προτεινόμενης ερμηνείας, όπως αυτή εκτίθεται κατωτέρω, του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, το γενικό πλαίσιο της ΣΛΕΕ δεν τυγχάνει εφαρμογής στις προσβαλλόμενες αποφάσεις. Ως εκ τούτου, δεν χρειάζεται να εξετασθούν οι προαναφερθείσες επιλογές.

36. Συνεπώς, τα ζητήματα που εγείρουν οι παρούσες υποθέσεις θα αντιμετωπισθούν εξετάζοντας εν πρώτοις το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 λεπτομερώς. Στη συνέχεια, βάσει της προτεινόμενης ερμηνείας του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, θα εξετασθούν εν συντομία οι συλλογισμοί που διατύπωσαν οι διάδικοι στις τρεις υποθέσεις. Όπως θα επιχειρήσω να αποδείξω, η ανάγκη να διασφαλιστεί μια ομαλή και απρόσκοπτη μετάβαση σε ένα νέο θεσμικό πλαίσιο πρέπει να χρησιμεύσει ως οδηγός για την ερμηνεία του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36.

B — Η έννοια του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36

1. Πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικώς ή ευρέως;

37. Όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 θεσπίζει το μεταβατικό καθεστώς για πράξεις που εκδόθηκαν βάσει των τίτλων V και VI της Συνθήκης ΕΕ πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας. Σύμφωνα με την εν λόγω διάταξη, τα έννομα αποτελέσματα των πράξεων αυτών διατηρούνται έως ότου καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν οι πράξεις με τις οποίες αυτά θεσπίστηκαν σύμφωνα με τις Συνθήκες. Οι διάδικοι συμφωνούν ότι το άρθρο 9 τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση των βασικών αποφάσεων. Ωστόσο η σύμπτωση απόψεων εξαντλείται στο σημείο αυτό.

15 — Εξάλλου, σύμφωνα με την εναλλακτική λύση, θα υπήρχε δυνατότητα τροποποίησης των βασικών αποφάσεων εισάγοντας διάταξη προβλέπουσα, στην περίπτωση της απόφασης του 2005, την εφαρμογή μέτρων ελέγχου των νέων ψυχοτρόπων ουσιών ή, στην περίπτωση της απόφασης VIS, την ημερομηνία κατά την οποία η συγκεκριμένη απόφαση επρόκειτο να παραγάγει αποτελέσματα.

16 — Μολονότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο επανειλημμένως αναφέρθηκε στις προσβαλλόμενες αποφάσεις ως εκτελεστικά μέτρα.

17 — Για τη διάκριση αυτή στη νομολογία, βλ., για παράδειγμα, την απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-355/10, EU:C:2012:516, σκέψεις 64 έως 66). Συνεπώς, η θέσπιση διατάξεων που αφορούν ουσιώδη θέματα δεν μπορεί να αποτελέσει θέμα εξουσιοδότησεως. Για πρώιμες αναφορές στην εν λόγω αρχή, βλ. αποφάσεις Κοινοβούλιο κατά Επιτροπής (C-156/93, EU:C:1995:238, σκέψη 18 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία)· Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-303/94, EU:C:1996:238, σκέψη 23)· Söhl & Söhlke (C-48/98, EU:C:1999:548, σκέψη 34), και Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-133/06, EU:C:2008:257, σκέψη 45).

38. Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 δεν ασκεί επιρροή επί της νομιμότητας πράξεων όπως είναι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις, οι οποίες εκδόθηκαν μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας. Κατά την άποψή του, η ορθή νομική βάση για την έκδοση τέτοιων αποφάσεων πρέπει να καθορίζεται βάσει των γενικών κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ.

39. Συνεπώς, το Κοινοβούλιο υπεραμύνεται μιας συσταλτικής ερμηνείας του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 (μολονότι διατείνεται περί του αντιθέτου) υποστηρίζοντας ότι, ως εξαίρεση στον γενικό κανόνα, το εν λόγω άρθρο θα έπρεπε να ερμηνεύεται συσταλτικώς. Ειδικότερα, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 αποσκοπεί στο να διασφαλίσει απλώς ότι, παρά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, οι πράξεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του πρώην τρίτου πυλώνα δεν καταργούνται αυτοδικαίως. Οι πράξεις αυτές (όπως είναι οι αποφάσεις-πλαίσιο) εξακολουθούν να δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά τους σκοπούς των οποίων η επίτευξη επιδιώκεται, δίχως να έχουν οποιοδήποτε άμεσο αποτέλεσμα. Το Κοινοβούλιο απορρίπτει εντούτοις την ιδέα ότι οι θεσπιζόμενες με πράξεις εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 διατάξεις οι οποίες αναθέτουν εκτελεστικές αρμοδιότητες στο Συμβούλιο (όπως συμβαίνει στις περιπτώσεις των άρθρων 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS) θα εξακολουθούν να τυγχάνουν εφαρμογής στο νέο συνταγματικό τοπίο.

40. Αντιθέτως, το Συμβούλιο υιοθετεί ευρύτερη ερμηνεία του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36. Ισχυρίζεται ότι όλες οι θεσπιζόμενες με πράξεις εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9 διατάξεις διατηρούν τα έννομα αποτελέσματά τους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προβλέπουν την έκδοση εκτελεστικών μέτρων.

41. Ομολογουμένως, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 στερείται σαφήνειας. Στην πραγματικότητα, από κανένα στοιχείο δεν μπορεί να συναχθεί άνευ ετέρου το συμπέρασμα ότι αποκλείεται οπωσδήποτε είτε η στενή ερμηνεία την οποία προτείνει το Κοινοβούλιο είτε η ευρύτερη ερμηνεία που προκρίνει συναφώς το Συμβούλιο. Καμία από τις δύο ερμηνευτικές προσεγγίσεις δεν είναι εντελώς αβάσιμη. Ωστόσο, είμαι της γνώμης ότι, μολονότι η προτεινόμενη από το Κοινοβούλιο ερμηνεία θα καθιστούσε εφικτή την ταχύτερη μετάβαση στο νέο σύστημα, θα οδηγούσε σε μη εύλογες συνέπειες.

2. Ομαλή μετάβαση στο νέο νομικό πλαίσιο

42. Κατά την άποψή μου, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 πρέπει να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται και, πιο συγκεκριμένα, εξετάζοντας τον πρωταρχικό σκοπό του. Ειδικότερα, μολονότι οι μεταβατικοί κανόνες επιδιώκουν ενδεχομένως ποικίλους στόχους, είμαι της γνώμης ότι γενικώς προορίζονται στο να διασφαλίσουν μια εύτακτη και συνεκτική μετάβαση στο νέο σύστημα¹⁸. Στο ιδιαίτερο πλαίσιο της παρούσας υποθέσεως, φρονώ ότι το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 πρέπει να εκληφθεί ως εργαλείο σχεδιασμένο για τη διασφάλιση της ομαλής μεταβάσεως από το ένα σύστημα στο άλλο.

43. Μολονότι κάθε νέα ρύθμιση είναι βέβαιο ότι μπορεί να επιφέρει σημαντικές αλλαγές σε οποιοδήποτε δεδομένο νομικό σύστημα, η ύπαρξη και μόνο μεταβατικών κανόνων εν προκειμένω υποδηλώνει, φρονώ, ότι οι συντάκτες της Συνθήκης της Λισσαβώνας δεν παρέβλεψαν τυχόν δυσχέρειες που δύναται να ανακύψουν κατά τη διαδικασία ευθυγραμμίσεως με το νέο πλαίσιο. Το ζήτημα αυτό διευκρινίζεται σαφώς με τη Δήλωση αριθ. 50 που έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες¹⁹. Με

18 — Στο πλαίσιο της προσχωρήσεως των νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η εφαρμογή μεταβατικών μέτρων στις περιπτώσεις αυτές έχει απασχολήσει κατά κόρον τη νομολογία. Συναφώς, ο πρωταρχικός σκοπός των συγκεκριμένων μεταβατικών μέτρων είναι να διευκολυνθεί η μετάβαση από το υφιστάμενο καθεστώς στο καθεστώς που προκύπτει από την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης. Βλ., για παράδειγμα, αποφάσεις *Danisco Sugar* (C-27/96, EU:C:1997:563), *Weidacher* (C-179/00, EU:C:2002:18), *Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου* (C-413/04, EU:C:2006:741), και *Πολωνία κατά Επιτροπής* (C-336/09 P, EU:C:2012:386).

19 — Δήλωση όσον αφορά το άρθρο 10 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 η οποία προσαρτάται στην Τελική Πράξη της Διακυβερνητικής Διάσκεψης η οποία υιοθέτησε τη Συνθήκη της Λισσαβώνας, που υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2007.

τη δήλωση αυτή καλούνται τα θεσμικά όργανα να *επιδιώξουν* να εκδώσουν, ανάλογα με την περίπτωση και *στο μέτρο του δυνατού*, εντός της πενταετούς προθεσμίας του άρθρου 10, παράγραφος 3, του πρωτοκόλλου αριθ. 36, νομικές πράξεις για την τροποποίηση ή την αντικατάσταση πράξεων που είχαν ήδη εκδοθεί στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα²⁰.

44. Η δήλωση, συνεπώς, είναι σαφές ότι ενθαρρύνει τον νομοθέτη να προχωρήσει στα βήματα που πρέπει να γίνουν για την ευθυγράμμιση των μέτρων του πρώην τρίτου πυλώνα με το νέο νομικό πλαίσιο. Κατά την άποψή μου, πάντως, από τη δήλωση αυτή, σε συνδυασμό με το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 το οποίο διατηρεί τα έννομα αποτελέσματα των πράξεων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα (δίχως να θεσπίζει προθεσμίες), συνάγεται ότι το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 αποσκοπεί στη διασφάλιση μεταβάσεως το συντομότερο δυνατόν από το παλαιό διακυβερνητικό σύστημα στο γενικό πλαίσιο της Ένωσης, αναγνωρίζοντας ωστόσο τους περιορισμούς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της νομοθετικής διαδικασίας. Πράγματι, εάν οι συντάκτες της Συνθήκης της Λισσαβώνας ήθελαν να διασφαλίσουν ότι η διαδικασία μεταβάσεως θα ολοκληρωνόταν πλήρως εντός συγκεκριμένου χρονικού περιθωρίου, είναι βέβαιο ότι το άρθρο 9 (όπως ακριβώς το άρθρο 10, για παράδειγμα) θα προέβλεπε προς τούτο προθεσμίες.

45. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι, προκειμένου να ερμηνευθεί ορθώς το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συγκεκριμένες συνθήκες προσαρμογής του τρίτου πυλώνα στη Συνθήκη της Λισσαβώνας και εντάξεως της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις στο ευρύτερο πλαίσιο της Ένωσης. Όντως, δεν χωρεί αμφιβολία ότι μεταβατικοί κανόνες απαιτούνται κατά μείζονα λόγο όταν επέρχονται αλλαγές στο συνταγματικό οικοδόμημα. Στο πλαίσιο αυτό, μπορεί κάλλιστα να θεωρηθεί ότι τα μεταβατικά μέτρα, όπως αυτά που θεσπίζονται στο πρωτόκολλο αριθ. 36, αποβλέπουν στη διασφάλιση ομαλής μεταβάσεως στο νέο σύστημα (και στην εγγύηση κάποιου βαθμού συνέχειας). Συνεπώς, φρονώ ότι η *ratio* μιας διατάξεως όπως η διάταξη του άρθρου 9 είναι να αποφευχθούν περιττές δυσκολίες κατά την εφαρμογή νομικών πράξεων που εκδόθηκαν εντός μη υφιστάμενου πλέον πλαισίου.

46. Συγκεκριμένα, βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως 2005, το Συμβούλιο έχει την αρμοδιότητα να αποφασίζει για την υπαγωγή νέων ψυχοτρόπων ουσιών σε μέτρα ελέγχου. Το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να καθορίσει την ημερομηνία από την οποία η απόφαση αυτή παράγει αποτελέσματα. Συνεπώς, αμφότερες οι διατάξεις απονέμουν στο Συμβούλιο (εκτελεστικές) αρμοδιότητες. Κατά τον χρόνο εκδόσεως των βασικών αποφάσεων, η ανάθεση των συγκεκριμένων εκτελεστικών αρμοδιοτήτων βασίστηκε —όπως συνομολογούν οι διάδικοι— στο άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ. Καίτοι, ασφαλώς, κάτι τέτοιο δεν μπορεί να αποκλειστεί, θα ήταν αντιφατικό να υποστηριχθεί, όπως πράττει το Κοινοβούλιο, ότι η έννοια των «έννομων αποτελεσμάτων»²¹ του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 αναφέρεται μόνο σε ορισμένα, και όχι σε όλα, τα έννομα αποτελέσματα που συνεπάγονται οι επίδικες πράξεις. Σύμφωνα με την ανάγνωση αυτή, στην έννοια των «έννομων αποτελεσμάτων» δεν εμπίπτουν όσα αφορούν τη δυνατότητα εκδόσεως εκτελεστικών μέτρων που είναι αναγκαία είτε για να διασφαλιστεί ότι οι πράξεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του πρώην τρίτου πυλώνα παραμένουν σε ισχύ είτε ακόμη, όπως συμβαίνει στην περίπτωση της αποφάσεως VIS, και για να είναι δυνατή η εφαρμογή των πράξεων αυτών.

20 — Το άρθρο 10 αφορά τις σχετικές αρμοδιότητες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης για πράξεις οι οποίες εκδόθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα. Το άρθρο 10, παράγραφος 1, ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι, όσον αφορά τις πράξεις που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του τρίτου πυλώνα, οι αρμοδιότητες του Δικαστηρίου πρέπει να παραμείνουν αμετάβλητες, ήτοι ως έχουν κατά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της εν λόγω Συνθήκης. Σύμφωνα με το άρθρο 10, παράγραφος 2, η τροποποίηση πράξεων που μνημονεύεται στην παράγραφο 1 σημαίνει ότι παύει να ισχύει το ειδικό καθεστώς που διέπει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου. Τέλος, το άρθρο 10, παράγραφος 3, περιορίζει χρονικά την ισχύ του μεταβατικού μέτρου που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Το ειδικό μεταβατικό καθεστώς παύει να παράγει αποτελέσματα πέντε έτη μετά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, τουτέστιν την 1η Δεκεμβρίου 2014.

21 — Σε διαφορετικό πλαίσιο, το Δικαστήριο επίσης έχει υιοθετήσει μιαν ευρεία ερμηνεία της έννοιας «πράξεις που παράγουν έννομα αποτελέσματα» προκειμένου να εμπίπτουν σε αυτή οι συστάσεις που εκδίδει διεθνής οργανισμός. Βλ. απόφαση Γερμανία κατά Συμβουλίου (C-399/12, EU:C:2014:2258, σκέψεις 56 επ.).

47. Καλόν είναι να υπογραμμιστεί ότι το άρθρο 9 δεν περιλαμβάνει τέτοια διάκριση μεταξύ διαφορετικών ειδών έννομων αποτελεσμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, φρονώ επίσης ότι το επιχείρημα που προβάλλει το Συμβούλιο είναι ιδιαίτερα πειστικό. Πιθανή αποδοχή της προταθείσας από το Κοινοβούλιο στενής (και κατά κάποιον τρόπο επιλεκτικής) ερμηνείας του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 θα καθιστούσε αδρανείς όλες εκείνες τις πράξεις οι οποίες εκδόθηκαν πριν από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας και οι οποίες πρέπει να ενημερώνονται συνεχώς για να μπορούν να εκπληρώνουν τη λειτουργία τους. Αυτό θα συνέβαινε ιδίως αν το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 έπαυε αυτοδικαίως να παράγει έννομα αποτελέσματα μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας. Η ημερομηνία εφαρμογής της αποφάσεως VIS θα καθυστερούσε επίσης σημαντικά.

48. Πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι ο νομοθέτης διαθέτει περιορισμένες μόνο δυνατότητες όταν πρόκειται για τη θέσπιση νέων ρυθμίσεων (ή την τροποποίηση υφιστάμενων νομοθετικών πράξεων). Η επιλογή της τροποποίησης πράξεων που εκδόθηκαν επί τη βάση του παλαιού τρίτου πυλώνα είναι μια επιλογή πολιτικής και τέτοια πρέπει να παραμείνει. Μια στενή ερμηνεία του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 θα δυσχέραινε αδικαιολόγητα τη νομοθετική διαδικασία εν προκειμένω και θα περιόριζε τη δυνατότητα επιλογής που παρέχεται στον νομοθέτη ως προς το ποιες προτάσεις θέλει να προωθήσει. Απλούστατα, το αποτέλεσμα θα ήταν σπατάλη πόρων²².

49. Ασφαλώς, η αρχή της θεσμικής ισορροπίας έχει κατ' επανάληψη χρησιμοποιηθεί για να ενισχυθεί ο (εν πρώτοις συμβουλευτικός και μόνο) ρόλος του Κοινοβουλίου στη νομοθετική διαδικασία²³. Εντούτοις, είναι αυτονόητο ότι η αρχή αυτή δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι απονέμει, εξ ορισμού, περισσότερες αρμοδιότητες στο Κοινοβούλιο σε βάρος των άλλων θεσμικών οργάνων²⁴. Ακόμα σημαντικότερο είναι ότι η συγκεκριμένη αρχή πρέπει να εφαρμόζεται κατά τρόπο εξασφαλίζοντα την τήρηση της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ των θεσμικών οργάνων όπως αυτή ορίστηκε από τη Συνθήκη (και, όπως εν προκειμένω, από το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36).

50. Τούτου λεχθέντος, είναι δύσκολο να μην υποστηριχθεί η ιδέα να ενισχυθεί η συμμετοχή του Κοινοβουλίου κατά τη διαδικασία εκδόσεως πράξεων που σχετίζονται με τον πρώην τρίτο πυλώνα. Πράγματι, τούτο συνάδει προς τον γενικότερο σκοπό της διαδικασίας προσαρμογής στη Συνθήκη της Λισσαβώνας, που είναι η ενίσχυση του δημοκρατικού ελέγχου στον συγκεκριμένο τομέα αυτό²⁵.

51. Ωστόσο, καθόσον η επίδικη πράξη δεν έχει καταργηθεί, ακυρωθεί ή τροποποιηθεί, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 εξακολουθεί να εφαρμόζεται ως *lex specialis* έναντι των γενικών κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ. Το ίδιο ισχύει για την απονομή αρμοδιοτήτων στο Συμβούλιο προκειμένου να λαμβάνει αποφάσεις βάσει των πράξεων αυτών.

22 — Η Δήλωση αριθ. 50 επιρρωννύει την άποψη αυτή, δεδομένου ότι ωθεί τα θεσμικά όργανα να ευθυγραμμίσουν τα μέτρα που εκδόθηκαν εντός του πρώην τρίτου πυλώνα με το νέο πλαίσιο, στο μέτρο του δυνατού, εντός της πενταετούς μεταβατικής προθεσμίας που ισχύει σε σχέση με το άρθρο 10, παράγραφος 1, του πρωτοκόλλου αριθ. 36.

23 — Για χαρακτηριστικά παραδείγματα της τάσεως αυτής, βλ., ενδεικτικώς, αποφάσεις *Roquette Frères* κατά Συμβουλίου (138/79, EU:C:1980:249), και Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-70/88, EU:C:1990:217).

24 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση *Wgbot* (149/85, EU:C:1986:310, σκέψη 23).

25 — Βλ., γενικότερα, απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (C-130/10, EU:C:2012:472, σκέψη 81 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Δεν συμμερίζονται όλοι τη συγκεκριμένη θετική άποψη περί λογοδοσίας. Βλ., με κριτικό πνεύμα, Charlemagne, «The will to power: The European Parliament would like you to know that it matters», *The Economist*, τεύχος 4ης Οκτωβρίου 2014: «Οπλισμένο με το προφανώς ελκυστικό επιχείρημα ότι αποτελεί το μόνο ευρωπαϊκό θεσμικό όργανο το οποίο ευθέως λογοδοτεί στους ψηφοφόρους, το Κοινοβούλιο έχει συγκεντρώσει αρμοδιότητες κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών. Όπως ένα παιδί που το ταΐζουν γλυκά, κάθε καλούδι που του δίνουν το κάνει να απαιτεί ακόμα περισσότερα».

3. Τι συνιστά τροποποίηση;

52. Θα μπορούσε, ασφαλώς, να υποστηριχθεί (όπως παρεμπιπτόντως πράττει το Κοινοβούλιο, χωρίς να αναπτύσσει περαιτέρω το σημείο αυτό) ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις —και, ιδίως, η απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας— συνιστούν τροποποιήσεις των βασικών αποφάσεων. Αν τούτο δε αποδειχθεί ακριβές, δικαιολογείται η εφαρμογή των γενικών κανόνων της Συνθήκης ΛΕΕ.

53. Η ερμηνεία αυτή προϋποθέτει ότι η έννοια της τροποποίησης ορίζεται κατά τρόπο υπερβολικά ευρύ. Τούτο θα σήμαινε, κατ' ουσίαν, ότι κάθε (εκτελεστικό) μέτρο —το οποίο στηρίζεται, για λόγους νομιμότητας, επί πράξεως εκδοθείσας στο πλαίσιο του πρώην τρίτου πυλώνα και εμπίπτουσας a priori στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 9— το οποίο εκδόθηκε μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως τροποποίηση της κρίσιμης βασικής απόφασης²⁶.

54. Πρώτον, όσον αφορά τις προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις, οι αποφάσεις αυτές δεν έχουν επίπτωση στις πολιτικές επιλογές για την εφαρμογή ενός μηχανισμού ανταλλαγής πληροφοριών για νέες ψυχοτρόπους ουσίες και αξιολογήσεως των κινδύνων που αυτές ενέχουν, όπως καθιερώνεται με την απόφαση του 2005. Τουναντίον, οι εν λόγω αποφάσεις διασφαλίζουν ότι η απόφαση του 2005 εφαρμόζεται αποτελεσματικά στις πρόσφατα ανακαλυφθείσες ουσίες. Μολονότι επεκτείνεται η εφαρμογή της απόφασης του 2005 στις νέες ουσίες, οι προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις ουδόλως τροποποιούν τον μηχανισμό που θέσπισε η απόφαση αυτή.

55. Δεύτερον, όσον αφορά την απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας, επισημαίνεται ότι ο καθορισμός της ημερομηνίας εφαρμογής της απόφασης VIS δεν θίγει το ουσιαστικό περιεχόμενο της απόφασης VIS ή την πραγματική έναρξη της ισχύος της. Η εν λόγω απόφαση άρχισε να ισχύει ήδη από το 2008 ως μέρος δέσμης μέτρων όπου περιλαμβάνεται και ο κανονισμός VIS. Υπό αυτήν την έννοια, σε αντίθεση με την ημερομηνία έναρξεως της ισχύος της, ο καθορισμός της ημερομηνίας εφαρμογής αποτελεί εκτελεστικό και μόνον μέτρο με σκοπό τη διασφάλιση της πλήρους εφαρμογής της απόφασης σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

56. Υπό το πρίσμα όλων αυτών των παρατηρήσεων, θα εξετάσω τώρα τα επιχειρήματα που προέβαλαν οι διάδικοι αναφορικά με τις νομικές βάσεις των προσβαλλομένων αποφάσεων.

Γ — Οι νομικές βάσεις των προσβαλλομένων αποφάσεων

57. Πράγμα ασύνηθες, οι διάδικοι ερίζουν όχι μόνο σε σχέση με το κύρος των νομικών βάσεων που χρησιμοποιήθηκαν αλλά και σε σχέση με το ποιες ήταν στην πραγματικότητα οι νομικές βάσεις των προσβαλλομένων αποφάσεων. Για τον λόγο αυτό, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εξέταση της εγκυρότητας των νομικών βάσεων των προσβαλλομένων αποφάσεων, πρέπει να προσδιορισθούν κατ' αρχάς οι βάσεις επί των οποίων στηρίχθηκε στην πραγματικότητα η έκδοση αυτών.

58. Το Κοινοβούλιο ισχυρίζεται, κυρίως, ότι νομική βάση των προσβαλλομένων αποφάσεων είναι στην πραγματικότητα το καταργηθέν άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ. Μολονότι το Συμβούλιο διαφωνεί επ' αυτού, εντούτοις αμφότεροι οι διάδικοι δέχονται ότι το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ δεν μπορεί να συνιστά έγκυρη νομική βάση για τις προσβαλλόμενες αποφάσεις για τον λόγο ότι η διάταξη αυτή καταργήθηκε με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας σύμφωνα με το

26 — Ωστόσο, συμμερίζομαι την ιδέα ότι ακόμα και μια εξαιρετικά ήσσονος σημασίας τροποποίηση (εφόσον μπορεί να θεωρηθεί ότι όντως συνιστά τροποποίηση) αρκεί για να τεθεί θέμα εφαρμογής των νέων κανόνων. Βλ., για την έλλειψη ενός κανόνα de minimis στο πλαίσιο αυτό και τα προβλήματα που αφορούν τα κριτήρια για τον προσδιορισμό του τι συνιστά τροποποίηση, Peers, S., «Finally “Fit for Purpose”? The Treaty of Lisbon and the End of the Third Pillar Legal Order», σε Eeckhout, P., και Tridimas, T. (επιμ.), *Yearbook of European Law*, τόμος 27 (2008), σ. 47 έως 64, ιδίως σ. 55 επ.

άρθρο 1, σημείο 51, αυτής. Όντως, στο ισχύον συνταγματικό πλαίσιο δεν προβλέπεται μεταβατικό μέτρο για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων της εν λόγω καταργηθείσας διατάξεως κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου. Οι διάδικοι, ωστόσο, συνήγαγαν εντυπωσιακά ανόμοια συμπεράσματα από το ίδιο αυτό αδιαμφισβήτητο γεγονός.

59. Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται η επισήμανση ότι το Δικαστήριο συστηματικά εξετάζει το *κύρος* της νομικής βάσεως μιας πράξεως σε συνάρτηση με *τα στοιχεία τα οποία μπορούν να συναχθούν από την επίμαχη πράξη*. Εξάλλου, όσον αφορά την υποχρέωση να ορίζεται με σαφήνεια η νομική βάση μιας πράξεως της Ένωσης, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι η παράλειψη αναφοράς συγκεκριμένης διατάξεως της Συνθήκης δεν συνιστά αυτοδικαίως παράβαση ουσιώδους τύπου, στον βαθμό που η νομική βάση της πράξεως μπορεί να καθοριστεί βάσει άλλων στοιχείων αυτής²⁷.

60. Στις *προσβαλλόμενες αποφάσεις* δεν μνημονεύεται ως νομική βάση ούτε το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ ούτε, για τον ίδιο λόγο, η πρώτη Συνθήκη ΕΕ (ένα σημείο εντελώς διαφορετικό από τα ζητήματα του κατά πόσον η συγκεκριμένη διάταξη μνημονεύεται στις *βασικές αποφάσεις* και του καθορισμού των συνεπειών που η αναφορά αυτή θα ήταν δυνατόν να έχει όσον αφορά τη νομιμότητα των συγκεκριμένων αποφάσεων)²⁸. Οι προσβαλλόμενες αποφάσεις παραπέμπουν αποκλειστικώς στις σχετικές διατάξεις των βασικών αποφάσεων (στο άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και στο άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS, κατά περίπτωση) και συνολικώς στη Συνθήκη ΛΕΕ.

61. Δεδομένου του τρόπου με τον οποίο το Δικαστήριο προσεγγίζει το ζήτημα του κύρους της νομικής βάσεως μιας πράξεως, όπως αυτός αναλύθηκε ανωτέρω, και λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις μνημονεύουν τις κρίσιμες μόνο διατάξεις των βασικών αποφάσεων και της Συνθήκης ΛΕΕ, δυσκολεύομαι να βρω τον λόγο για τον οποίο θα ήταν κρίσιμη εν προκειμένω η διάταξη του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ. Η διάταξη αυτή απένεμε στο Συμβούλιο, *πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας*, την αρμοδιότητα να λαμβάνει μέτρα για να εξασφαλίζει την εκτέλεση των αποφάσεων που εκδόθηκαν βάσει της ίδιας αυτής διατάξεως σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Είναι αληθές ότι το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 αναφέρει όντως τη διάταξη αυτή (ενώ το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS όχι). Ωστόσο, από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, η αναφορά αυτή (ή η απουσία της) δεν έχει πλέον σημασία στο πλαίσιο της παρούσας αναλύσεως. Δεδομένου ότι και οι τρεις προσβαλλόμενες αποφάσεις εκδόθηκαν *μετά* την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, είμαι πεπεισμένος ότι η Συνθήκη ΛΕΕ αποτελεί το μόνο κρίσιμο πλαίσιο για την εκτίμηση της νομιμότητάς τους (και της αρμοδιότητας του Συμβουλίου για την έκδοσή τους).

62. Συναφώς, δεν καταλείπεται αμφιβολία ως προς την ταυτότητα των νομικών βάσεων στις οποίες στηρίχτηκαν στην πραγματικότητα οι προσβαλλόμενες αποφάσεις: όπως αναφέρεται στο προοίμιο εκάστης αποφάσεως, οι προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις εκδόθηκαν βάσει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και της Συνθήκης ΛΕΕ, και η απόφαση για τον καθορισμό της ημερομηνίας βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS και της Συνθήκης ΛΕΕ.

63. Εν προκειμένω, πρέπει να εξετάσω το επιχείρημα που προβάλλει το Κοινοβούλιο ότι η αναφορά (συνολικώς) στη Συνθήκη ΛΕΕ είναι, εν πάση περιπτώσει, υπερβολικά γενική και ως εκ τούτου δεν μπορεί να αποτελεί επαρκή νομική βάση. Μια τέτοια αόριστη αναφορά θα αποτελούσε πηγή νομικής αβεβαιότητας.

27 — Βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου (C-370/07, EU:C:2009:590, σκέψη 56 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Ωστόσο, το Δικαστήριο επιβάλλει τη ρητή αναφορά όταν, ελλείψει αυτής, οι ενδιαφερόμενοι και το Δικαστήριο παραμένουν στην αβεβαιότητα ως προς την ακριβή νομική βάση.

28 — Όπως προαναφέρθηκε, το ζήτημα αυτό εξετάστηκε από τους διαδίκους στα υπομνήματά τους, μολονότι διαπιστώθηκε αργότερα κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι το Κοινοβούλιο δεν είχε την πρόθεση να αμφισβητήσει τη νομιμότητα των βασικών αποφάσεων ή μέρους αυτών.

64. Κατά κανόνα, η αόριστη αναφορά στη Συνθήκη, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, θα δικαιολογούσε το συμπέρασμα ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις πρέπει να ακυρωθούν. Πράγματι, η παράλειψη σαφούς προσδιορισμού της νομικής βάσεως που χρησιμοποιήθηκε —όπως κατ' αρχήν απαιτεί το Δικαστήριο— δύσκολα συμβιβάζεται με την αρχή της δοτής αρμοδιότητας²⁹. Ωστόσο, στο συγκεκριμένο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων, οφείλω να διαφωνήσω με το Κοινοβούλιο. Εκτός από το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, καμία άλλη διάταξη της Συνθήκης ΛΕΕ δεν φαίνεται να ασκεί επιρροή στην παρούσα υπόθεση.

65. Μολονότι το Συμβούλιο ασφαλώς θα μπορούσε να έχει επικαλεστεί το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, εντούτοις αμφισβητείται αν θα ήταν χρήσιμη μια τέτοια αναφορά: πράγματι, με τη συγκεκριμένη μεταβατική διάταξη δεν θεσπίζεται ουσιαστικός κανόνας που θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί ως νομική βάση. Τουναντίον, με τη διάταξη αυτή διατηρούνται απλώς τα αποτελέσματα πράξεων του παράγωγου δικαίου και δη του πρώην τρίτου πυλώνα, έως ότου αυτές καταργηθούν, ακυρωθούν ή τροποποιηθούν. Στο συγκεκριμένο αυτό πλαίσιο, ακριβώς λόγω των «παράγωγων» νομικών βάσεων —ήτοι, του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και του άρθρου 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS— οι οποίες περιβάλλουν τη γενική αναφορά στη Συνθήκη ΛΕΕ, η εν λόγω γενική αναφορά μπορεί να γίνει δεκτή.

66. Όπως προαναφέρθηκε, ούτε η απόφαση του 2005 ούτε η απόφαση VIS έχουν τροποποιηθεί μέχρι σήμερα. Ως εκ τούτου, το γεγονός ότι στις προσβαλλόμενες αποφάσεις γίνεται ρητή αναφορά στα άρθρα 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS, κατά περίπτωση, και γενικώς στη Συνθήκη ΛΕΕ, δηλώνει με επάρκεια, κατά την άποψή μου, τη νομική βάση των προσβαλλομένων αποφάσεων.

67. Υπό το πρίσμα της διαπιστώσεως αυτής, η ερμηνεία του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 που έγινε ανωτέρω δεκτή θα αποδειχθεί καθοριστική προκειμένου να κριθεί κατά πόσο το Συμβούλιο μπορούσε νομίμως να εκδώσει τις προσβαλλόμενες αποφάσεις επί της βάσεως αυτής.

68. Λαμβάνοντας υπόψη την προταθείσα στο σημείο 51 ανωτέρω ερμηνεία, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα του Κοινοβουλίου όσον αφορά τον μη νόμιμο χαρακτήρα των νομικών βάσεων που χρησιμοποιήθηκαν για την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων. Κατόπιν της παραδοχής ότι η ιδέα της ομαλής μεταβάσεως θα έπρεπε να λειτουργεί ως πυξίδα για την ερμηνεία του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, η διάταξη του τελευταίου άρθρου πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι αποσκοπεί στη διατήρηση όλων των έννομων αποτελεσμάτων όσων διατάξεων θεσπίζονται με πράξεις εμπίπτουσες στο πεδίο εφαρμογής της. Για τον λόγο αυτό, στον βαθμό που οι βασικές αποφάσεις δεν έχουν τροποποιηθεί, το Συμβούλιο διατηρεί στο ακέραιο τη δοτή αρμοδιότητά του για έκδοση εκτελεστικών μέτρων. Με άλλα λόγια, για να ενεργοποιηθούν οι γενικοί κανόνες της Ένωσης θα πρέπει να τροποποιηθούν οι βασικές αποφάσεις. Η αρμοδιότητα για την πρόταση να τροποποιηθούν —ή, ακόμα, να αντικατασταθούν ή καταργηθούν— οι πράξεις αυτές παραμένει, ωστόσο, αποκλειστικό προνόμιο της Επιτροπής. Όπως επισημάνθηκε σε άλλο σημείο, είμαι πεπεισμένος ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις δεν συνιστούν τροποποιήσεις των βασικών αποφάσεων κατά την έννοια του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36.

69. Καταλήγω επομένως στο συμπέρασμα ότι οι προσβαλλόμενες αποφάσεις εκδόθηκαν επί ορθής νομικής βάσεως.

29 — Βλ. απόφαση Επιτροπή κατά Συμβουλίου (EU:C:2009:590, σκέψη 56 επ.). Για την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, βλ., για παράδειγμα, απόφαση Κοινοβούλιο κατά Επιτροπής (C-403/05, EU:C:2007:624, σκέψη 49 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Βλ., επίσης, πρόσφατα, τη γνωμοδότηση 1/13 (EU:C:2014:2303, σκέψη 74).

70. Το συμπέρασμα αυτό θα ήταν αφεαυτού αρκετό ώστε να απορριφθούν ως αβάσιμες οι προσφυγές που άσκησε το Κοινοβούλιο στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων. Εντούτοις, χάριν πληρότητας, καταθέτω τις ακόλουθες παρατηρήσεις όσον αφορά δύο ζητήματα τα οποία απασχόλησαν διά μακρόν τους διαδίκους κατά τη διάρκεια της παρούσας διαδικασίας: η χρήση παράγωγης νομικής βάσεως και το γεγονός ότι δεν υπήρξε διαβούλευση με το Κοινοβούλιο.

Δ — Περαιτέρω ζητήματα: χρήση παράγωγης νομικής βάσεως και διαβούλευση με το Κοινοβούλιο

71. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, το Κοινοβούλιο παραπονέθηκε επανειλημμένα για το γεγονός ότι δεν μετείχε στη διαδικασία λήψης αποφάσεως, όπως τούτο θα συνέβαινε υπό το ισχύσαν πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας καθεστώς, όπως επίσης και σύμφωνα με το γενικό πλαίσιο της Συνθήκης ΛΕΕ. Εντούτοις, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση κατέστη σαφές ότι το Κοινοβούλιο δεν ζήτησε να μετέχει σε διαβούλευση κατά τη διαδικασία που προηγήθηκε της εκδόσεως των προσβαλλομένων αποφάσεων καθαυτών. Η αφορώσα την έλλειψη διαβουλεύσεως επιχειρηματολογία δεν ήταν παρά ένας τρόπος για να καταδειχθεί ότι η διαδικασία λήψης αποφάσεων την οποία ακολούθησε το Συμβούλιο για την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων αποκλίνει από τη διαδικασία που υφίστατο πριν από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας και η οποία θα έπρεπε, κατά τη γνώμη του Κοινοβουλίου, να έχει ακολουθηθεί για την ορθή εφαρμογή του γενικού πλαισίου της Συνθήκης ΛΕΕ³⁰.

72. Υπό τις συνθήκες αυτές είναι απαραίτητο να υπομνησθεί σε αδρές γραμμές ότι, με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, τα άρθρα 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και 39 ΕΕ καταργήθηκαν. Όπως επισημαίνουν οι διάδικοι, οι εν λόγω διατάξεις έχουν συνεπώς πάψει να παράγουν οποιαδήποτε έννομα αποτελέσματα και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κριτήρια για να προσδιορισθεί η κατάλληλη διαδικασία για την έκδοση των προσβαλλομένων αποφάσεων. Συνεπώς —και ειδικότερα υπό το φως της αρχής *tempus regit actum*— δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι θα υφίστατο δυνάμει του άρθρου 39 ΕΕ υποχρέωση διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο³¹. Έως του σημείου αυτού το ζήτημα φαίνεται σαφές. Παρά ταύτα, εξακολουθεί να υφίσταται σημαντική διαφωνία ως προς το κατά πόσον η κατάργηση της πρώην Συνθήκης ΕΕ σημαίνει ή όχι ότι το άρθρο 8, παράγραφος 2, της αποφάσεως του 2005 και το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS αποτελούν πλέον ανίσχυρες παράγωγες νομικές βάσεις³², ιδίως αφής στιγμής οι εν λόγω διατάξεις δεν επιτάσσουν τη διαβούλευση με το Κοινοβούλιο³³.

73. Όπως πλειστάκις προαναφέρθηκε, η κατάργηση του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ δεν ασκεί επιρροή στην απονομή εκτελεστικών αρμοδιοτήτων δυνάμει του άρθρου 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και του άρθρου 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS. Και τούτο λόγω του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36. Δυνάμει της διατάξεως αυτής διατηρούνται τα αποτελέσματα που παράγουν οι απονέμουσες αρμοδιότητες ανωτέρω διατάξεις παρά την κατάργηση του συνταγματικού πλαισίου εντός του οποίου εκδόθηκε η απόφαση του 2005 και η απόφαση VIS.

30 — Βλ. σημείο 32 ανωτέρω.

31 — Το Συμβούλιο επισημαίνει, χωρίς να αντικρουσθεί επ' αυτού από το Κοινοβούλιο, ότι, πριν από την κύρωση της Συνθήκης της Λισσαβώνας, παρόμοια με τις προσβαλλόμενες εκτελεστικές αποφάσεις απόφαση εκδόθηκε μόνο μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο σύμφωνα με το άρθρο 39 ΕΕ.

32 — Βλ. απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (ΕΥ:C:2008:257, σκέψεις 54 έως 57). Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο απέρριψε μετ' επιτάσεως τη δυνατότητα να χρησιμοποιούνται νομικές βάσεις που τροποποιούν τις διαδικασίες που προβλέπουν οι Συνθήκες.

33 — Το Κοινοβούλιο υποστηρίζει περαιτέρω ότι, όσον αφορά το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS, η έλλειψη ρητής προβλέψεως ενός κανόνα ψηφοφορίας στη διάταξη αυτή ισοδυναμεί με τροποποίηση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων που προβλέπεται στις Συνθήκες (συναφώς, όπως θεσπίζεται στο άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΕΕ).

74. Διατρέχοντας τον κίνδυνο να κατηγορηθώ ότι κοιμίζω γλαύκα εις Αθήνας, πρέπει να λεχθεί ότι το πλαίσιο αυτό έχει αντικατασταθεί από τη Συνθήκη ΛΕΕ. Εντούτοις, το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της Συνθήκης αυτής, και ως εκ τούτου και του νέου συνταγματικού πλαισίου³⁴. Είναι αυτή ακριβώς η διάταξη του πρωτογενούς δικαίου η οποία επιτρέπει να γίνεται ακόμα χρήση των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που απονεμήθηκαν στο Συμβούλιο πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, διατηρώντας τα αποτελέσματα, κατά τη διάρκεια της μεταβατικής περιόδου, κάθε υφιστάμενης αναθέσεως εκτελεστικών αρμοδιοτήτων. Λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 9, το άρθρο 8, παράγραφος 3, της αποφάσεως του 2005 και το άρθρο 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS ουδόλως παρεκκλίνουν από τους κανόνες που θεσπίζονται με τη Συνθήκη ΛΕΕ κατά τρόπον ώστε να αποτελούν ανίσχυρες παράγωγες νομικές βάσεις.

75. Θα μπορούσε ασφαλώς να υποστηριχθεί ότι η υφιστάμενη πριν από την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας υποχρέωση διαβουλεύσεως βάσει του άρθρου 39 ΕΕ δεν εξαλείφεται απλώς και μόνον επειδή άλλαξε το συνταγματικό πλαίσιο. Η διατήρηση σε ισχύ της υποχρέωσης αυτής θα ήταν σύμφωνη με τον επιδιωκόμενο κατά τη διαδικασία προσαρμογής στη Συνθήκη της Λισσαβώνας σκοπό να ενισχυθεί η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στον τομέα της αστυνομίας και της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις.

76. Εντούτοις, φρονώ ότι ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στο άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, το οποίο διατηρεί απλώς τα έννομα αποτελέσματα υφιστάμενων νομοθετημάτων του παράγωγου δικαίου τα οποία εκδόθηκαν στο πλαίσιο του πρώην τρίτου πυλώνα. Λαμβάνοντας υπόψη τη σιωπή τόσο της εν λόγω διατάξεως του πρωτογενούς δικαίου όσο και της Συνθήκης ΛΕΕ εν γένει ως προς την υποχρέωση διαβουλεύσεως με το Κοινοβούλιο επί των εκτελεστικών μέτρων που εκδόθηκαν βάσει αρμοδιοτήτων που είχαν ήδη ανατεθεί, θεωρώ ως μη ενδεδειγμένη μια ερμηνεία της ισχύουσας Συνθήκης ΛΕΕ υπό την έννοια ότι περιλαμβάνει τέτοια υποχρέωση. Τούτη η άποψη ενισχύεται από το γεγονός ότι τόσο το άρθρο 34, παράγραφος 2, στοιχείο γ', όσο και το άρθρο 39 ΕΕ έχουν καταργηθεί σύμφωνα με το άρθρο 1, σημείο 51, της Συνθήκης της Λισσαβώνας³⁵. Συνεπώς, εκτελεστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν με τη χρησιμοποίησης διττής νομικής βάσεως, ήτοι με βάση τόσο τις πράξεις του τρίτου πυλώνα όσο και το άρθρο 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36 αποτελούν, εν τω μεταξύ, ένα ειδικού τύπου μέτρο για τη λήψη του οποίου δεν απαιτείται η συμμετοχή του Κοινοβουλίου.

77. Για τους λόγους αυτούς καταλήγω στο συμπέρασμα ότι θα πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμες οι τρεις προσφυγές που άσκησε το Κοινοβούλιο στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13, και στην υπόθεση C-540/13. Κατόπιν της προτάσεως αυτής, παρέλκει η εξέταση του αιτήματος των διαδίκων περί διατηρήσεως των έννομων αποτελεσμάτων των προσβαλλομένων αποφάσεων έως ότου οι τελευταίες αντικατασταθούν από νέες πράξεις.

E — Επί των δικαστικών εξόδων

78. Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι το Κοινοβούλιο ηττήθηκε και στις τρεις υποθέσεις, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του Συμβουλίου.

34 — Βλ. άρθρο 51 ΣΕΕ.

35 — Η ίδια παρατήρηση ισχύει και για τους κανόνες ψηφοφορίας (ή την έλλειψη αυτών) του άρθρου 18, παράγραφος 2, της αποφάσεως VIS και για το προβαλλόμενο εξ αντανάκλασας αποτέλεσμα των κανόνων ψηφοφορίας που θεσπίζονται στο άρθρο 34 ΕΕ. Ενόσω, δυνάμει του άρθρου 9 του πρωτοκόλλου αριθ. 36, διατηρείται σε ισχύ η προβλεπόμενη στην εν λόγω διάταξη του παράγωγου δικαίου ανάθεση αρμοδιοτήτων, κρίσιμος κανόνας ψηφοφορίας πρέπει, όπως επισημαίνει το Συμβούλιο, να είναι ο κανόνας που περιλαμβάνεται στο άρθρο 16, παράγραφος 3, ΣΕΕ. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, πλην των περιπτώσεων για τις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως, το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία. Επίσης, αξίζει να σημειωθεί ότι συγκεκριμένες μεταβατικές διατάξεις διέπουν τη νομοθετική διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας απαιτείται ειδική πλειοψηφία. Οι συγκεκριμένοι κανόνες, τους οποίους εφήρμοσε το Συμβούλιο για την έκδοση της αποφάσεως για τον καθορισμό της ημερομηνίας, προβλέπονται στο πρωτόκολλο αριθ. 36.

79. Κατά το άρθρο 140, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, τα κράτη μέλη και τα θεσμικά όργανα που παρενέβησαν στην ένδικη διαδικασία φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Κατά συνέπεια, η Δημοκρατία της Αυστρίας οφείλει να φέρει τα δικά της αντίστοιχα έξοδα στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13.

IV – Συμπέρασμα

80. Κατόπιν των ανωτέρω εκτιμήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο:

- να απορρίψει τις προσφυγές που άσκησε το Κοινοβούλιο στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-317/13 και C-679/13, και στην υπόθεση C-540/13·
- να καταδικάσει το Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα· και
- να καταδικάσει τη Δημοκρατία της Αυστρίας να φέρει τα δικαστικά έξοδά της.